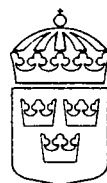

Finansutskottets yttrande

1990/91:FiU3y

Överföring av ärenden rörande kreditväsendet till finansutskottet

1990/91
FiU3y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 5 februari 1991 berett finansutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1990/91:K308 av Lars Tobisson m.fl. (m, fp, c). I motionen yrkas att riksdagen beslutar överföra ärenden som rör banker, fonder och försäkringsbolag från näringsutskottet till finansutskottet.

Motionen

Det konstateras i motionen att enligt nu gällande ärendefördelning inom riksdagen behandlar finansutskottet kreditpolitiken och näringsutskottet kreditväsendet. Den valda indelningen, som innebär att ett utskott svarar för innehållet i kreditpolitiken och ett annat för aktörerna på samma område, visade sig tidigt vara förenad med svagheter, anförs det i motionen. I den gamla utskottsorganisationen som gällde före 1971 hölls dessa frågor samman inom dåvarande bankoutskottet.

De finansiella marknaderna i Sverige har under senare år genomgått stora förändringar. Utvecklingen av en mera självständig och mångfasetterad finanssektor inskräper enligt motionärerna angelägenheten av en sammanhållen behandling av hithörande ärenden i riksdagen. Till finansutskottets område hör — utöver finanspolitiken — penning- och statskuldpolitiken med deras utövare riksbanken och riksgäldskontoret. Det naturliga är att villkoren för banker och försäkringsbolag hanteras av samma riksdagsorgan som bestämmer ramarna för deras verksamhet, anförs det i motionen.

Utskottet

Den svenska kreditmarknadens utveckling

Den svenska kreditmarknaden har genom de senaste årens avregleringar genomgått stora förändringar. Marknadens funktionssätt och de olika aktörernas beteende har därigenom förändrats. De tidigare regleringarna hade som främsta syfte att styra kreditgivningen till samhälls-ekonomiskt angelägna sektorer som bostadsbyggande och näringslivets investeringar samt till staten för finansiering av budgetunderskottet.

Bankerna hade som huvuduppgift att förmedla krediter till näringslivet. På senare år har de olika sektorernas kreditkrav kunnat tillgodoses utan ransonering. Det tillgängliga kapitalet har fördelats på ett marknadsmässigt sätt. Det har i sin tur inneburit att verksamheten för de stora placerarna förskjutits från en sektorfördelad nettokreditgivning till en förmögenhetsförvaltning, baserad på överväganden om risk och förväntad avkastning för skilda slag av tillgångar.

Till en del hänger omvandlingen av den svenska kreditmarknaden under 1980-talet samman med statsskuldens stora ökning. Offentliga sparandeunderskott har måst absorberas av andra inhemska sektorer och därutöver av utlandet. Utvecklingen har lett till successiva förändringar av penningpolitiken och innovationer på marknaderna, bl.a. med avseende på låneinstrument och räntebildning. Det har också skett en omvandling oberoende av den statsfinansiella utvecklingen och balansbristerna i samhällsekonomin. Institut och företag som agerar på de finansiella marknaderna har visat en anmärkningsvärd förändringsvilja och innovationskraft under nära inflytande av den internationella utvecklingen.

Avvecklingen av den svenska valutaregleringen representerar den hittills viktigaste förändringen när det gäller att öppna det svenska finansiella systemet mot omvärlden. Liberaliseringen genomfördes först efter den betydande avregleringen på den inhemska marknaden. Impulserna från utlandet når nu Sverige på olika sätt: genom nyetableringar av dotterbolag och filialer, utländska förvärv av befintliga institut, handel med finansiella tjänster samt olika teknik- och kunskapsöverföringar. Den nya informationsteknologin har här spelat en avgörande roll för förändringsprocessen. Påverkan utifrån har också lett till förändringar i produktutbud, priser och organisationslösningar.

Utvecklingen av kreditefterfrågan och kreditutbud på marknaden hänger samman med en rad övergripande ekonomiska faktorer. Här kan nämnas sparandets storlek och fördelning, dvs. de reala sektorernas utveckling och finansieringsbehov (offentlig sektor, företag och hushåll), handeln med varor och tjänster, investeringarnas tillväxt inom bl.a. näringslivet och bostadssektorn, statsfinanserna och externbalansen i ekonomin. Uppkommande inkomst- och utgiftsoverskott för olika sektorer/aktörer ger upphov till motsvarande flöden på kreditmarknaden. Växer över- och underskotten mellan olika sektorer ökar givetvis förmedlingsbehovet på marknaden. Det bör också nämnas att alltmer sofistikerade former av portföljförvaltning har drivit på tillväxten i kreditförmedlingen långt över vad som svarar mot grundläggande sparande- och investeringsmönster i samhällsekonomin. Det innebär att en sektor eller en aktör vid ett givet finansieringssaldo samtidigt ökar både tillgångar och skulder.

I takt med att förmedlingsbehovet på kreditmarknaden således har ökat har detta behov kommit att tillgodoses i alltmer differentierade och marknadsorienterade former. De volymer som kanaliseras på marknaderna har ökat mycket kraftigt på senare år. En mängd nya finansiella instrument har introducerats. Samtidigt har en skärpt konkurrens mellan aktörerna bidragit till lägre transaktionskostnader.

Integrationen med utlandet har som nämnts gradvis förstärkts. Denna utveckling har sannolikt verkat i riktning mot högre marknadseffektivitet, t.ex. vad gäller tjänsteutbudet, prisbildningen och kreditströmmarnas allokering. Effektiviteten i denna bemärkelse är emellertid inte det enda kriteriet för ett väl fungerande finansiellt system. Det är också fråga om hänsynstagande till vad som sammanfattande brukar benämnas skyddsintressen och krav på stabilitet, som bl.a. har att göra med det finansiella systemets funktionsduglighet i ett längre perspektiv. Utformningen av regler för de institut som verkar på marknaderna måste därför ske mot bakgrund av en noggrann avvägning mellan såväl samhällsintressen rörande stabilitet och tillsyn som rent marknadsekonomiska intressen.

Kreditmarknadens uppgifter

Till kreditmarknadens huvuduppgifter räknar man vanligen

- att sammanföra sparare och investerare i ekonomin och sörja för effektiva kreditflöden dem emellan;
- att skapa likviditet och medverka i en väl fungerande betalningsmedelsförsörjning;
- att hantera och utjämna risktagande och osäkerheter.

Den finansieringsverksamhet som banker, finansbolag, mellanhandsinstitut och i viss utsträckning även försäkringsbolag bedriver är av grundläggande betydelse för kreditmarknadens funktionssätt. Dessa institut skapar ett differentierat, fristående kreditutbud på marknaden, t.ex. med avseende på löptider och riskinnehåll. Denna förmåga att både transformera och förmedla sparande spelar en avgörande roll för möjligheterna att effektivt tillgodose kreditefterfrågan i ekonomin och för att sprida och hantera riskerna i systemet. Instituterna sammanför ett stort antal individuella risker som tillsammans utjämnas och nedbringas. Man omvandlar tillgångar och förändrar deras riskegenskaper. Detta illustreras tydligt på bankmarknaden där bankerna omvandlar förhållandevis säker inlåning till utlåning, förknippad med kreditrisker.

Även försäkringsbolagen svarar för en utvecklad riskhantering i det finansiella systemet. Genom sina rörelser täcker man ekonomiska risker av varierande slag för företag och enskilda individer och utjämnar dessa risker med hjälp av premiesättningen. Försäkringsavtalen kan sträcka sig långt fram i tiden på det sätt som sker för ålderspensionärer på livförsäkringsområdet. Det rena försäkringsskyddet kombineras vanligen i dessa avtal med inslag av ett långsiktigt bundet sparande och motsvarande fondbildningar i bolagen. Fondbildningen ställer krav på att förvaltningen drivs säkert och effektivt. Bolagen är därför verksamma på olika tillgångsmarknader, för räntebärande papper, aktier och fastigheter. En branschglidning har därigenom ägt rum där banker och försäkringsbolag utvidgat sina resp. verksamhetsområden, så att gränserna mellan dem blivit allt mindre skarpa.

Tillgången på kapital och ett utvecklat utbud av finansiella tjänster inom områden som bank, värdepapper och försäkring utgör en av

samhällsekonomin grundförutsättningar. Fungerar de finansiella delarna av någon anledning dåligt återverkar detta på resten av ekonomin.

Bankerna skiljer sig i flera väsentliga avseenden från andra företag. De intar en central ställning i det ekonomiska systemet och har utöver sin huvudsakliga roll som kreditgivare och uppsamlare av sparande tilldelats uppgifter som verkställare av statsmakternas ekonomiska politik och som myndighetsutövare. Bankerna intar också en särställning bland de finansiella företagen. Bankernas rörelse karakteriseras av en betydande bredd vad gäller in- och utlåningstjänster. De har också i princip ensamrätt till inlåning på räkning och möjlighet att låna i riksbanken. Inlåningen fungerar som betalningsmedel, vilket gör att bankerna spelar en central roll i betalningssystemet. Bankerna får en likviditetsskapande funktion genom att deras utlåningsökningar skapar större egna inlåningsvolymen. Härigenom får bankernas verksamhet ett direkt samband med riksbankens primära uppgift att med penningpolitiken styra likviditeten i ekonomin.

Riksbankens uppgifter

Sveriges riksbank, som är världens äldsta centralbank, grundades år 1668. I samband med bildandet inrättades bankoutskottet, riksdagens första ständiga utskott, för att utöva den högsta beslutande myndigheten över riksbanken. Alltsedan sin tillkomst har således riksbanken varit underställd riksdagen. Efter tillkomsten av den nya regeringsformen år 1974 beslutar riksdagen ensam om samtliga bestämmelser som rör riksbanken och har ensam direktiv rätt över banken. De uppgifter som tidigare tillkom bankoutskottet i dessa avseenden övertogs av finansutskottet i den nya utskottsorganisationen.

Relationen mellan riksdag och riksbank har utvecklats under senare år. Exempel härpå är att riksdagen numera delger riksbanken sin syn på penning- och valutapolitiken genom en skrivelse till fullmäktige i riksbanken, varvid hänvisning görs till riksdagens beslut med anledning av finansutskottets betänkande om den ekonomiska politiken. Ett annat exempel är att riksbankschefen inför utskottet ett par gånger om året redogör för sin syn på det ekonomiska läget och svarar på frågor från utskottets ledamöter. Det ingår också i finansutskottets uppgifter att ta ställning till riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse och dispositionen av riksbankens vinst. Utskottet prövar också om riksbankens balans- och resultaträkning kan fastställas samt lämnar rekommendation till riksdagen i frågan om ansvarsfrihet för fullmäktige.

Regeringen har nyligen beslutat tillsätta en utredning för att analysera riksbankens ställning i förhållande till riksdag och regering. Utredningen skall föreslå förändringar i mål och former för riksbankens verksamhet i syfte att skapa en klar och ändamålsenlig ram för penningpolitiken. Utgångspunkten är att riksbanken skall stå under demokratisk kontroll och att riksdagen även fortsättningsvis skall vara huvudman för riksbanken (Dir. 1990:60).

Tidigare inriktade sig riksbanken i hög grad på att styra tillgången på krediter med hjälp av utlåningsregleringar och placeringsbestäm-
melser för de organiserade institutens utbud på marknaden. Reglering-
såtgärdernas effekter avtog emellertid i takt med att de reguljära
institutens andel av den totala kreditförmedlingen reducerades. Kon-
kurrenshindren tenderade att permanenta den institutionella struktu-
ren inom olika marknadssegment, samtidigt som kreditströmmarna i
ökad utsträckning sökte sig nya vägar. Under 1970-talet öppnades
sålunda bl.a. nya finansieringsmöjligheter utomlands, och den grå
kreditmarknadens betydelse växte. Under 1980-talet skedde en ytterli-
gare tyngdpunktsförskjutning genom värdepappersmarknadens fram-
växt och utveckling.

Förutsättningarna för penningpolitiken ändrades härigenom, och
möjligheterna att på ett verkningsfullt sätt reglera kreditutbudet i
ekonomin blev allt sämre. I stället har riksbankens generella ränte-
och likviditetsstyrande åtgärder kommit i förgrunden. Riksbanken kan
med marknadsoperationer av olika slag, dels påverka de korta mark-
nadsräntornas direkta nivå, dels styra likviditeten i banksystemet. Det
sker genom köp och försäljningar av värdepapper eller genom låne-
transaktioner via återköpsavtal (s.k. repor). Bankernas behov av kassa-
reserver och det pris och de restriktioner som gäller för åtkomligheten
av dessa reserver i riksbanken är i detta sammanhang mycket betydel-
sefulla. Bankerna har traditionellt haft tillgång till en i princip obe-
gränsad upplåningsrätt i riksbanken. Mot slutet av år 1985 infördes
dock en s.k. räntetrappa för institutens upplåning i riksbanken, vilken
innebär att ju mer en bank lånar desto högre blir marginalkostnaden
för denna finansiering. Effekten av räntetrappan förstärks också av de
kassakvotkrav riksbanken tillämpar för banksystemet. Enligt gällande
krav skall 2 % av bankernas förbindelser hållas på räntelöst konto i
riksbanken.

Bland de marknadskonforma instrument riksbanken förfogar över
för att styra likviditetläget och penningmarknadsräntorna återfinns
även valutamarknadsinterventionerna. Penningpolitikens primära mål
är att upprätthålla en fast växelkurs gentemot en korg av utländska
valutor.

Riksgäldskontorets upplåning finansierar budgetunderskottet och
omsättningen av statsskulden. Valet av upplåningsformer bestäms i
nära samarbete med riksbanken och finansdepartementet och har
betydelse för likviditetsutvecklingen och kreditexpansionen. Statens
upplåning sker i allt större utsträckning i marknadsmässiga former.

Den ekonomiska politiken bedrivs i stor utsträckning via kredit-
marknaden. Även om de ekonomisk-politiska åtgärderna klassificeras
som marknadskonforma påverkar de inflationsförväntningar och ger
upphov till räntevariationer, som i sin tur skapar behov att anpassa de
finansiella portföljerna och omfördela riskerna på marknaden. Man
talar om finansiell planering i olika former. Där ingår t.ex. olika
matchningstekniker för tillgångar och skulder, säkring (hedging) med
terminer och optioner osv. De instrument som härvid primärt utnytt-
jas för att sprida och begränsa risker kan givetvis också användas till

mer långtgående risktaganden i avkastningshöjande syfte, vilket i sin tur kan aktualisera nya regleringsinslag för vissa typer av finansiella institut.

Visserligen har bankernas roll som direkta kreditgivare på kreditmarknaden till viss del minskat i betydelse, men detta har hittills inte inneburit någon märkbar försvagning ur penningpolitisk synpunkt. På traditionellt sätt fyller bankmarknaden den viktiga funktionen att vara kanal för den ekonomiska politiken, mellan riksbanken och penningmarknaden. Med hjälp av marknadsoperationerna påverkar riksbanken effektivt bankernas behov av kassareserver, och genom räntetrappan har prissättningsmekanismen för dessa reserver utvecklats. Räntevillkoren för bankernas upplåning i riksbanken får relativt snabbt genomslag över hela penningmarknaden, till följd av de korta räntebindningstiderna och känsligheten från aktörernas sida för förändringar i relativa avkastningar.

Det kan mot denna bakgrund hävdas att de problem som framväxten av en helt ny finansiell miljö har skapat för finanspolitiken i mindre utsträckning rör den löpande ränte- och likviditetsstyrningen. I stället har frågan om marknadens stabilitet och riksbankens ansvar som "lender of last resort" ökat i betydelse. Särskilt på marknader som befinner sig i omvandling och snabb expansion kan man oftare förvänta sig felbedömningar av risker och bristande framförhållning från såväl myndigheter som institutioner. Vid en större förtroendekris, nationellt eller internationellt, kan kreditvärdigheten hos vissa grupper rubbas och en kedjereaktion utlösas, där också bankernas ställning hotas. På det internationella planet kan t.ex. en plötsligt förvärrad skuldcrisis för de hårt belastade staterna i Latinamerika och tredje världen vara en tänkbar utlösande faktor. Likviditeten kan snabbt visa sig vara otillräcklig och tvinga centralbankerna till ett samlat agerande för att bistå marknaderna med likviditetsstöd.

En grundläggande förutsättning för att det finansiella systemet skall kunna fullgöra sin uppgifter i samhällsekonomin är således att förtroendet för instituten och värdepappersmarknaderna upprätthålls. Detta förhållande stärks av att flertalet placerare och låntagare måste agera utifrån ofullständig kunskap om viktiga marknadsförhållanden. Missförhållanden i ett enskilt kreditinstitut eller försäkringsbolag, eller på en begränsad del av marknaden, leder lätt till att förtroendet rubbas för systemet som helhet. Dess kapacitet för kreditförmedling och riskhantering kommer då inte att utnyttjas effektivt, vilket skadar hela ekonomin.

De problem som utvecklingen i det finansiella systemet kan skapa hänför sig framför allt till lägen där likviditeten plötsligt blir otillräcklig. Kreditvärdigheten hos en större låntagare eller en hel kategori av låntagare kan t.ex. ifrågasättas i en akut förtroendekris. Placerarna kan välja att skifta över sina tillgångar till alternativa former, och stora delar av det system för finansiell förmedling som byggts upp utanför bankerna kan i ett sådant läge hotas av kollaps. Man har då att räkna med spridningseffekter från marknaderna över till finansbolag och fondkommissionärer och i sista hand även till bankerna. Turbulensen

på den svenska marknaden under hösten 1990 och krisen för vissa finansbolag kan också tjäna som illustration av hur påfrestningar uppstår och sprids. Stora krav ställs i dessa situationer på riksbanken och tillsynsmyndigheterna. Stabiliteten i ett kreditssystem blir i en krissituation i sista hand alltid beroende av den penningpolitiskt ansvariga myndigheten. Riksbanken har som sin primära uppgift att svara för stabiliteten i det finansiella systemet. Denna uppgift som garant fullgör riksbanken i egenskap av "lender of last resort". Att banksystemet under vissa förutsättningar kan få tillgång till likviditetsstöd från centralbanken är av stor vikt för allmänhetens förtroende för kredit- och betalningssystemet i stort.

Beredningen i riksdagen av frågorna rörande kreditmarknaden

Enligt riksdagsordningen fördelas ärendena mellan utskotten med utgångspunkt i de ämnen som ärendena avser. Ärenden som hör till samma ämnesområde hänförs till samma utskott (RO 4:6), den s.k. fackutskottsprincipen. Ärendefördelningen utskotten emellan är definierad relativt noggrant och detaljerat i tilläggsbestämmelser till riksdagsordningen.

I finansutskottets uppgifter ingår att bereda ärenden om allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken samt ärenden som rör riksbankens verksamhet. Dessutom skall finansutskottet bereda ärenden om penning-, kredit- och valutapolitiken samt om riksgäldskontoret.

Näringsutskottet skall bereda frågor om allmänna riktlinjer för näringspolitiken och ärenden om kredit- och fondväsendet och det affärsmässiga försäkringsväsendet.

Det är emellertid möjligt för riksdagen att avvika från denna fördelning om det är påkallat av hänsyn till sambandet mellan olika ärenden, ett ärendes särskilda beskaffenhet eller arbetsförhållandena (RO 4:6).

Nedan följer en tablå över några av de lagar som reglerar verksamheten på den organiserade kreditmarknaden. Av denna framgår även vilket utskott i riksdagen som regelmässigt behandlar framlagda förslag till ändringar i de olika lagarna. Förteckningen gör inte anspråk på att vara fullständig eller ens återspegla olika utskotts andel av kreditmarknadsfrågorna, men den ger exempel på att ärenden inom samma ämnesområde behandlas av olika utskott.

Lag	Beredande utskott
Bankrörelselagen (1987:617)	NU
Bankaktiebolagslagen (1987:618)	NU
Sparbankslagen (1987:619)	NU
Föreningsbankslagen (1987:620)	NU
Lagen (1963:76) om kreditaktiebolag	NU
Lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel	FiU
Konsumentkreditlagen (1977:981)	LU/FiU
Lagen (1979:749) om Stockholms fondbörs	NU

Lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m.m.	NU
Försäkringsrörelselagen (1982:713)	NU
Lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden	FiU/NU
Lagen (1985:571) om värdepappersmarknaden	NU
Lagen (1988:606) om finansbolag	NU
Lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	FiU
Lagen (1988:1387) om statens upplåning	FiU
Lagen (1990:749) om valutareglering	FiU
Lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m.	FiU
Lagar och förordningar om hypoteksinrättningar	FiU/NU

Verksamheten på kreditmarknaden styrs och kontrolleras av olika statliga myndigheter och verk. Bland dessa kan nämnas följande:

Myndighet/institut	Beredande utskott
Riksbanken	FiU
Bankinspektionen	NU
Riksgäldskontoret	FiU
Försäkringsinspektionen	NU
Näringsfrihetsombudsmannen	NU
Konsumentverket	LU/NU
Datainspektionen	KU
*Stockholms fondbörs	NU
*Värdepapperscentralen (VPC AB)	NU
*Penningmarknadscentralen (PmC AB)	FiU

* Ej statlig myndighet

Flera exempel kan anges på hur sammanhängande frågor, ibland rörande samma objekt, i vissa fall bereds av näringsutskottet och i andra av finansutskottet.

Införandet av löntagarfonderna och det i samband därmed föreslagna nya reglementet för AP-fonderna behandlades av finansutskottet. När förslag därefter har förelagts riksdagen om ändringar i detta reglemente har dessa behandlats av näringsutskottet. Liberaliseringar och avskaffandet av valutalagstiftningen behandlades i finansutskottet. Förändringar i lagstiftningen om svenska företags investeringar utomlands och utländska företags investeringar i Sverige har däremot mestadels behandlats i näringsutskottet. Frågan om auktorisation av valutahandlare regleras i valutalagen som hanteras av finansutskottet, medan frågor om t.ex. utländska bankers möjlighet att etablera sig i Sverige hanteras av näringsutskottet. När en ny aktiefondslagstiftning skulle införas som innebär en allmän anpassning till en avreglerad kapitalmarknad med nya instrument och en slopad valutareglering bereddets ärendet av näringsutskottet. Förslaget innebär bl.a. ett närmande till EGs direktiv om kollektiva investeringar i värdepapper. När motsvarande anpassning skall ske för allemansfonderna hanteras ärendet av finansutskottet. Frågor om postgirots och bankgirots konkurrens om

den statliga betalningsförmedlingen hanteras vanligtvis av finansutskottet. När bankgirots betalningsförmedling i andra avseenden behandlas av riksdagen sker det i näringsutskottet.

Utskottets slutsatser och förslag

Det kan således konstateras att det för närvarande saknas möjlighet att få en sammanhållen behandling i riksdagen av de frågor som är av grundläggande betydelse för en väl fungerande kreditmarknad.

Genom den tyngdpunktsförskjutning som ägt rum på kreditmarknaden innebärande avskaffande av olika regleringsinstrument har också förutsättningarna för riksdagens behandling av dessa frågor förändrats. Regleringsinstrumenten och de lagar där dessa ingår har behandlats av finansutskottet, medan det som utgjort den yttre ramen för verksamheten, nämligen banklagstiftningen, har behandlats av näringsutskottet. Som konstateras i motion K308 (m, fp, c) behandlar finansutskottet kreditpolitiken och näringsutskottet kreditväsendet.

Finans- och penningpolitiken inriktas i allt högre grad på att stödja den fasta växelkursen. Medan finanspolitiken mer inriktas på att angripa ekonomins strukturella problem kommer de åtgärder som måste vidtas i det kortsiktiga perspektivet för att bekämpa inflationen att hämtas från det penningpolitiska området.

För att möjliggöra en sammanhållen behandling av de ekonomiskpolitiska frågorna i riksdagen bör därför även den lagstiftning som utgör ramen för penningpolitiken behandlas av finansutskottet. Som ordningen är för närvarande kommer förslag i propositioner och i motioner som syftar till en bättre fungerande kapitalmarknad liksom förslag som syftar till att anpassa dessa marknader till internationella förhållanden, som är en naturlig följd av valutaregleringens avveckling, att falla inom näringsutskottets beredningsområde.

Den ekonomiska politiken påverkar bl.a. resursallokering och inkomstfördelning i ekonomin. Skillnader i beskattning och andra villkor mellan olika sparformer eller mellan aktörer ger också upphov till strukturella förändringar på kreditmarknaden. Så kan t.ex. vissa av marknadens sparformer eller kanaler gynnas av de finanspolitiska ingreppen medan andra missgynnas. Det är angeläget att försöka åstadkomma en för marknaden så långt möjligt neutral ekonomisk politik inom nuvarande komplexa system av skatter, avgifter och subventioner. Som utskottet ser det talar även detta för att ärendena rörande kreditväsendet behandlas samlat inom finansutskottet.

Det är enligt utskottets mening en allvarlig brist i riksdagens beredning att de frågor som utgör förutsättningen för en väl fungerande kreditmarknad inte får en sammanhållen behandling i riksdagen. Många av de frågor som hamnat utanför finansutskottets beredningsområde har dessutom en stark anknytning till riksbanken och dess uppgifter som garant för det finansiella systemets stabilitet och med dess ansvar för penningpolitikens utformning. Penningpolitiken utgör det viktigaste instrumentet i stabiliseringspolitiken i det kortfristiga

perspektivet. Starka skäl talar därför för att dessa frågor bör hanteras samlat i finansutskottet som har det övergripande ansvaret i riksdagen för de ekonomisk-politiska frågorna.

Den branschglidning som ägt rum inom den finansiella sektorn och som sannolikt kommer att fortsätta med än större kraft till följd av den ökade internationaliseringen innebär också att försäkringsbolagens verksamhet bör ingå i det samlade ansvarsområdet för de finansiella instituten och marknaderna.

En ändrad ärendefördelning i enlighet med vad utskottet här förordat skulle också innebära att frågorna rörande det finansiella systemet hålls samman i riksdagen på samma sätt som sker i regeringskansliet inom finansdepartementet. Som framhålls i motion K308 talar också principen om att utskottsindelningen så långt möjligt bör överensstämma med departementsorganisationen för en överföring av frågorna om kreditväsendet från näringsutskottet till finansutskottet. Frågor som rör kreditväsendet handläggs av samma avdelning som svarar för ärenden av kredit- och valutapolitisk art inom finansdepartementet, som är finansutskottets huvudsakliga kontaktyta i kanslihuset. Finansdepartementet skulle få ett utskott mindre att arbeta mot i riksdagen om behandlingen av de två tusenkronorsanslagen till bankinspektionen och försäkringsinspektionen (som f.ö. föreslås bli sammanslagna till en myndighet) överfördes från näringsutskottet till finansutskottet.

En lämplig ordning att hantera frågan om ärendefördelningen mellan utskotten i riksdagen kan vara, om inte konstitutionsutskottet finner anledning att omedelbart föreslå riksdagen att vidta förändringar i den riktning finansutskottet förordat, att överlämna denna fråga till den riksdagsutredning som talmanskonferensen beslutat tillsätta med anledning av den nya budgetprocessen.

Vad utskottet anfört innebär att utskottet tillstyrker yrkandet i motion K308 att riksdagen beslutar överföra ärenden som rör banker, fonder och försäkringsbolag från näringsutskottet till finansutskottet.

Stockholm den 11 april 1991

På finansutskottets vägnar

Anne Wibble

Närvarande: Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Lars-Ove Hagberg (v), Carl Frick (mp), Mari-
anne Carlström (s), Sonia Karlsson (s), Jan Björkman (s) och Maria Hed (s).